

DATE DE ARHIVĂ PRIVITOARE LA MUZEUL SATULUI DIN BUCUREȘTI

ADRIANA IONIUC

Denumit în mod plastic „Satul din inima Capitalei”, Muzeul Satului din București este situat în cadrul pitoresc al Parcului Herăstrău, unde ocupă o suprafață de 15 ha. Expoziția permanentă cuprinde 47 de case și gospodării țărănești cu mobilierul și anexele lor, opt mori de apă sau de vânt, 29 de instalații tehnice, o cherhana și trei biserici de lemn, aduse din toate zonele țării. Printre cele mai vechi construcții se numără casa din Moșeni (1720), casa din Berbești – Maramureș (1775), presa de ulei din Gura Rîului – Sibiu (1794) și biserica din Dragomirești – Maramureș (1772). Spiritul artistic inegalabil al țăranului român este ilustrat în majoritatea caselor și, în special, la casele din Curtișoara (1800) și Ceauru (1875), care se disting printr-o mare bogăție de motive decorative sculptate pe stâlpi, frontoane, grînare sau pe porțile cu arcade.

În anul 1880 Gheorghe (George) Barițiu (1812-1893) enunța, pentru prima oară în țara noastră, ideea organizării în capitală a unui muzeu etnografic în aer liber. Cincizeci de ani mai târziu, ideea este reluată și pusă în practică de acad. Dimitrie Gusti (1880-1955), întemeietorul școlii românești de sociologie. Dramaturgul Victor Ion Popa se alătură cu entuziasm inițiativei lui Gusti și realizează proiectul și planurile muzeului-sat.

Din anul 1925 prof. D. Gusti demarează cercetarea monografică a satelor românești, constituind pentru aceasta echipe pluridisciplinare. În legătură cu modalitățile practice de derulare a campaniilor de vară însuși D. Gusti mărturisește cum se desfășurau ele. „Începînd cu 1925, ne-am consacrat fiecare din vacanțele școlare studierii unui sat și am reușit să ne alăturăm geografii, istorici, economiști, juriști etc. O vastă școală practică și teoretică în același timp, cu caracter academic, în sînul căreia fiecare

reprezentant al unei discipline științifice lucra cu elevii săi dînd naștere școlii românești de sociologie”¹.

Eforturile depuse de echipele complexe de etnografi, sociologi, folcloriști, ajutate de studenți, timp de ani de zile, pentru studierea modului de viață, obiceiurilor, ocupațiilor, arhitecturii în numeroase sate au fost încununare de succes în primăvara anului 1936, cînd s-a inaugurat Muzeul Satului din București.

După cum remarca un exeget al lui Dimitrie Gusti², ideea organizării s-a născut după o expediție în comuna Fundu Moldovei, prima formulă datînd din 1928. A urmat "odaia Drăguseană" de la Seminarul de sociologie (1929), apoi mici muzee apărute în cele 30 de sate cercetate. În 1935, Dimitrie Gusti cerea echipelor studențești care se deplasau pe teren să strîngă material pentru Muzeul Satului Românesc, "gospodării țărănești aduse din toate unghiurile țării care să dea înfățișarea adevărată a vieții acelei pături din neamul nostru pe care cu toții ne rezemăm"³. Gusti vedea muzeul ca avînd un rost pedagogic, fiind structurat pe tipuri regionale de sate. Obiectele urmau a fi expuse așa "cum sînt ele în realitate, nu în standuri, ci în bătătura din casa omului"⁴. Așadar, țelul marelui sociolog era să predea o "lecție vie și instructivă, care să atragă luarea aminte a opiniei publice și să arunce în circulație o serie de gînduri, de probleme și de lămuriri cu privire la viața noastră socială"⁵.

Dincolo de această latură, Muzeul Satului va cunoaște o perioadă tulbură în timpul primilor ani ai celui de-al doilea război mondial. Atunci, instituția căpăta funcționalități multiple, după cum reliefează arhivele. În vara lui 1940, Patriarhul, ținînd cont de faptul că în Muzeul Satului erau cazați refugiați din Basarabia și Bucovina, și-a dat acordul pentru ca "în biserica din Muzeul Satului să se facă slujbă bisericească, oficiîndu-se de către preotul orheian Roșca"⁶, condiționîndu-l însă de acordul Fundației Culturale "Principele Carol". De ce nu s-a ajuns la soluția preconizată mai sus aflăm dintr-un referat autograf redactat de Henri H. Stahl, la 20 iulie 1940:

"Biserica de lemn din Muzeul Satului ne-a fost donată de către

¹ Dimitrie Gusti, *Campaniile de vară din Nordul Moldovei*, în „Sociologia militans”, I, București, 1934, p. 124

² Ovidiu Bădina, *Dimitrie Gusti și Muzeul satului românesc*, în „Revista muzeelor”, nr. 4/1986, p. 295

³ Dimitrie Gusti, *Muzeul satului românesc*, în „Sociologia militans”, I, București, 1946, p. 142

⁴ Ovidiu Bădina, *op.cit.*, p. 296

⁵ Ovidiu Bădina, *op.cit.*, p. 144

⁶ Arhivele Naționale București, fond Fundația Culturală Regală, Direcția cultură generală, dosar 24/1940, f. 19

Episcopia Unită din Maramureș.

Cum este de la sine înțeles că în Muzeul Satului nu ar fi putut să se țină slujbe în ritul de care ține această biserică, și cum Episcopia Română Unită din Maramureș s-a opus categoric ca în Biserica donată de ea să se ție slujbe de rit ortodox, Fundația Culturală Regală Principele Carol a căzut de acord cu Episcopia Română Unită din Maramureș, ca în Biserica de lemn din Muzeul Satului să nu se ție nici un fel de slujbă religioasă, Biserica urmînd a fi socotită doar ca un monument de artă populară și ca un lăcaș de expoziție a artei bisericești”⁷.

Arhivele ne conduc și spre alte informații doar aparent secundare. Astfel, dintr-un Proces-verbal încheiat la 2 august 1937 aflăm că un bilet de intrare la Muzeul Satului era de 10 lei, iar dintr-un Referat datat 13 august că "de la 9 mai 1937, data deschiderii casieriei la Muzeul Satului Românesc și pînă astăzi 7 august 1937 s-a încasat din vînzarea biletelor de intrare la Muzeu suma de lei 101.930". Bani aceștia, fără a se constitui într-o sumă mare, contribuiau totuși la întreținerea salariiților Muzeului în vremuri normale. Acest fapt rezultă dintr-o cerere a personalului din 20 decembrie 1940:

"Domnule Director General,

Cu cel mai adînc respect supunem Domniei-Voastre prezenta cerere, rugîndu-vă să binevoiți a dispune acordarea unei gratificații cu ocazia Sfintei Sărbători de Crăciun.

Scumpetea excesivă a vieții și nevoile, care ne copleșesc din cauza salariilor derizorii ce le primim, ne determină a adresa Domniei-Voastre această cerere în speranța că ni se va da posibilitatea de a ne bucura cu toți creștinii de aceste sărbători cu familiile noastre.

Binevoiți a cunoaște că în toți anii, Fundația ce cu onoare conduceți, ne-a acordat de sărbători gratificație egală cu salariu pe care îl primim”⁸. Din nefericire, cererea poartă apostila "n-avem fonduri". Realitatea era, din păcate, aceasta întrucît lipseau chiar și banii pentru achiziționarea de materiale și obiecte”⁹.

Totuși, aceste dificultăți, care pot fi apreciate și drept un semn al crizei prin care a trecut România în 1940, nu au blocat activitățile din Muzeul Satului. Astfel, prin grija Fundației Regale se dorea, așa cum aflăm dintr-o scrisoare dataată 20 aprilie¹⁰, construirea unei case basarabene și a uneia dobrogene (de pe valea Dunării). La 12 iulie 1940, directorul administrativ al Muzeului se adresa direct regelui Carol II

⁷ *Ibidem*, f. 19, verso

⁸ *Ibidem*, f. 48

⁹ *Ibidem*, dosar 24/1940, f. 1

¹⁰ *Ibidem*, f. 4

propunându-i o soluție pentru depășirea crizei financiare, adâncite și prin cazarea refugiaților de peste Prut:

"Sire,

Respectuos îmi permit a ruga pe Majestatea Voastră să binevoiască a decide dacă nu este cazul ca Fundațiile Regale să pună la dispoziția țăranilor meseriași (olari, cioplitori în lemn, dregători de covoare, cojocari etc.) refugiați basarabeni și bucovineni, gospodăriile din 'Muzeul Satului' de la Șosea, urmînd ca din produsul meseriei lor să se poată întreține"¹¹.

Demersul și-a dovedit repede utilitatea. La 24 iulie, Banca de Credit a Meseriașilor transmitea următoarea adresă Fundațiilor Regale: "Fiind informați că la Muzeul Satului din expoziția 'Lunii Bucureștilor' se află adăpostii meseriași români refugiați din Basarabia și Bucovina, vă rugăm să binevoiți a ne înainta un tablou de numele și situația lor pentru a-i înzestra cu unelte și mașini și a-i sprijini să-și refacă atelierelor"¹².

Dincolo de neajunsuri, viața Muzeului pulsa în continuare. La Căminul Cultural al Refugiaților Ardeleni din corpul său se organizau șezători la care mulți țărani prezentau poezii proprii¹³, primite cu mult interes de către cei prezenți. De asemenea, erau avute în vedere și problemele legate de propagandă. De exemplu, la 29 august 1942, Ministerul Propagandei Naționale cerea Fundației Culturale Regele Mihai I permisiunea ca pictorul Paul Constantinescu să poată lucra la Muzeu în vederea reproducerii în miniatură a cîtorva case aflate aici, tablourile urmînd a fi expuse în străinătate. La 11 septembrie, Fundația aproba o altă cerere a Ministerului Propagandei Naționale în legătură cu filmarea Muzeului Satului Românesc în vederea realizării filmului "Orele Bucureștiului"¹⁴.

Date fiind condițiile specifice războiului, erau promovate legăturile de prietenie cu Germania. Iată motivul pentru care, la 6 iulie 1942, subsecretariatul de stat al Educației Extrașcolare, din cadrul

¹¹ *Ibidem*, f. 12

¹² *Ibidem*, f. 13

¹³ Într-un referat din 7 august se cerea ca: „Drept recompensă pentru cele mai bune lucrări de felul acesta propunem să li se dea din partea Fundației un mic cadou (cărți de rugăciuni, revista „Albina” etc.)

Pentru acest scop vă rog să binevoiți a-mi aproba următoarele:

20 bucăți cărți de rugăciune

15 bucăți Cartea Satului, diferite

50 bucăți revista „Albina”.

Totodată vă rog să se aprobe pentru acest Cămin în mod gratuit 300 bucăți „Carnet de membru”, *ibidem*, f. 12

¹⁴ *Ibidem*, f. 15

Ministerului Culturii Naționale și al Cultelor, înștiința prin adresa de mai jos Fundația Culturală Mihai I că:

"Subsecretariatul de stat al Educației Extrașcolare a invitat un grup de 30 tineri germani și comandanții lor pentru a ne vizita țara și organizația tineretului nostru în cursul lunii iulie a.c.

În după amiaza zilei de 17 iulie a.c. între orele 16-18 s-a prevăzut în program vizitarea Muzeului Satului Românesc.

Pentru a fi posibilă vizitarea acestui muzeu în ziua fixată și deci a pregăti programul ce l-am comunicat din timp organizației tineretului german.

Avem onoare a vă ruga să binevoiti a aproba ca 'Muzeul Satului 'Românesc' să fie deschis în ziua de 17 iulie a.c. între orele 16-18 și a delega un ghid cunoscător al însemnătății fiecărei case din pitorescul sat, care să explice oaspeților noștri valoarea frumuseților românești, dacă este posibil în limba germană.

Totodată vă rugăm a ne procura un număr de 40 albume (*Les Roumains și Les Vestiges Romaines en Roumanie*), sau fotografii separate care să fie distribuite oaspeților noștri"¹⁵.

Așadar, Muzeul Satului a îndeplinit cele mai variate funcțiuni, modulându-se cerințelor vremii și supunându-se vicisitudinilor acesteia. După succesele înregistrate în război, care se apropia amenințător de granițele României, Muzeul Satului avea de rezolvat o serie de chestiuni de ordin juridic. Ele sunt expuse într-un Aviz asupra proiectului de regulament pentru "Muzeul Satului Românesc", din 1 aprilie 1941 semnat de consilierul juridic al Fundațiilor Culturale Regale Mihai I, la cererea expresă a lui Octavian Neamțu. Considerînd că acest document, expus pe patru pagini dactilografiate cu adnotări și sublinieri, are importanța și semnificația sa, circumscriindu-se totodată demersului și obiectivelor noastre, am ales soluția publicării lui integrale, în forma descoperită de noi în arhive¹⁶.

"Art.I. Din cuprinsul proiectului de regulament pentru 'Muzeul Satului Românesc', constat că se intenționează să se transforme actuala expoziție a satului românesc din Șoseaua Kisseleff nr.22 București într-un așezămînt permanent de cultură și propagandă, ce va necesita investiții de capital și adunarea de obiecte de mare valoare națională și documentară. Aceasta mă determină să atrag atențiunea că terenul pe care au fost reconstruite casele aduse din diverse regiuni ale țării, pentru a înfățișa la un moment dat un sat românesc, nu este proprietatea Fundației, ci a Municipiului București. Fundația a putut să-și dea seama despre acest

¹⁵ *Ibidem*, f. 9

¹⁶ *Ibidem*, dosar 14/1941, f. 7-11

adevăr juridic acum doi ani, cînd Primăria Municipiului a desfăcut cîteva clădiri, mori de vînt, o salhana și un scrînciob toate cu totul caracteristice, uzînd de dreptul său de proprietate.

Prin urmare, păsirea la crearea Muzeului ce, atît de fericit, se intenționează, fără a se fi obținut donarea de către Municipiu a suprafeței necesare Muzeului, ar fi plină de riscuri și ar putea da impresia neprevederii.

De aceea, paralel cu perfectarea regulamentului, sau mai bine, după perfectarea lui, dar mai înainte de a fi pus în aplicare în ceea ce privește noile investiții, să se perfecteze trecerea terenului necesar din patrimoniul Municipiului în cel al Fundației.

2) Regulamentul în întregul lui este bine alcătuit, afară de cîteva imperfecțiuni tehnice, de unele neprecizări și unele omisiuni, pe care le voi indica în cele ce urmează.

3) În capitolul relativ la scopul Muzeului:

a) Punctul a cred că ar fi mai bine să fie împărțit în trei puncte:

- a) Să ușureze cunoașterea științifică a vieții satului românesc;
- b) Să ajute la răspîndirea dragostei de viață țărănească în mijlocul publicului românesc;
- c) Să dea posibilitatea vizitatorilor străini să cunoască specificul românesc.

b) Punctul b nu este la locul său sub capitolul scopurilor Muzeului - el trebuie trecut sub capitolul II al organizării Muzeului.

c) Punctul c, devenit punctul d, trebuie precizat: este vorba în el de un inventar de documente, sau de documente cuprinse, pentru ușurința căutării lor și pentru control, într-un inventar.

d) Punctul final al acestui capitol (punctul g) credem că ar trebui scos din regulament, editarea cataloagelor științifice și publicațiilor de specialitate rămînînd în seama Fundațiilor – Direcția Publicațiilor – Direcția aceasta urmînd să cuprindă pe toți specialiștii publicațiilor. La regulament nu se vorbește nicăieri de acești specialiști, pentru că ni se pare că ei nu pot fi cuprinși în personalul pentru administrarea interioară (a Muzeului), pentru executarea lucrărilor... etc, din art.3, de sub capitolul 3.

e) În locul punctului g de mai sus, să se insereze altul în care să se vorbească de biblioteca scop, pentru că la capitolul II, art. 2, punctul d se vorbește de biblioteca-organizare, aceasta numai dacă nu s-a cuprins biblioteca în 'inventarul sistematic de documente' de la capitolul I, punctul c sau în 'materialul didactic' de la punctul e de sub același capitol.

4) În capitolul II relativ la organizarea Muzeului:

a) între art. 2 și 3 trebuie să se intercaleze un articol care să cuprindă una ce s-a scos din art. 1 de sub capitolul I și anume:

Art.3 - Muzeul va aduce și va conserva toate obiectele și documentele...

etc. se vor copia în întregime cele două alineate ale punctului b de sub capitolul I).

b) La art. 3, alineatul întâi, se poate adăuga 'cum și prin obiecte lucrate în Muzeu'.

c) Alineatele 2, 3 și 4 ale actualului art. 3 trebuie să formeze un articol aparte (art. 5), fiindcă cuprinde ceva diferit de ceea ce cuprinde alineatul întâi.

d) La art. 4 (de sub art. 6) se va intercala între alineatul 1 și 2, alineatul următor:

'Un registru similar se va păstra la Serviciul Bunurilor Fundației, în care se vor opera, ca și în registrul general ținut la Muzeu, orice intrare sau scoatere de obiecte din inventar'.

e) În alineatul 2 al punctului a de sub art. 4 se vorbește de 'direcțiunea Muzeului' care trebuie să evalueze în cazurile diverselor obiecte intrate în Muzeu. Regulamentul nu vorbește nicăieri de o direcțiune a Muzeului, ci numai de un administrator al lui. Prin urmare trebuie înlocuit 'direcțiune', prin 'administrație'. Credem însă că evaluarea ar trebui să o facă o comisiune pentru mai multă garanție a unei juste evaluări.

f) Art. 6 trebuie completat astfel:

'Întregul inventar al Muzeului va fi asigurat de Fundație, contra incendiilor'. Muzeul nefiind persoană juridică, nu poate să se asigure singur.

5) Numerotarea articolelor de sub capitolul III și cele ce urmează, trebuie schimbată și anume, ea trebuie făcută în continuare, cum s-a procedat în primele două capitole. Astfel articolul întâi de sub capitolul III trebuie să poarte numărul 7 (sau cel ce va reveni la numerotarea fixată).

6) Redactarea punctului g de sub art. 2, capitolul III trebuie inversată: 'Aduce la cunoștința Fundației culpele personalului sau locuitorilor Muzeului, propunând, motivând, pedepsirea sau îndreptarea lui'.

7) La punctul h propunem următoarea intercalare: La începutul fiecărui an întocmește, împreună cu contabilul Fundației, un proiect de buget...

8) Cred că la art. 5, alineatul L ar trebui intercalate următoarele cuvinte subliniate: 'Administratorul este autorizat, în limitele prescripțiilor acestui regulament, să se ia dispozițiuni, cum să-și facă regulamente speciale, pe care le va putea supune aprobării direcției Fundației, privitor... '

9) Cred că la art. 6 după cuvintele 'Procurarea materialelor' trebuie adăugat: 'aprobat de direcția Fundației'.

10) Alineatul 2 al art. 1 de sub capitolul IV privitor la fondul bănesc al Muzeului care începe cu 'taxa de intrare poate fi hotărâtă... etc.', trebuie suprimat, pentru că este cuprins în art. 4 de sub același capitol.

11) În loc de 'locuitorii' din art. 3 de sub capitolul V trebuie pus

'gospodarii', pentru că aceasta este expresia folosită în capitolul III în care se vorbește de personalul Muzeului.

12) Cred că este bine să se intercaleze între art. 2 și 3 de sub capitolul V următorul articol:

'Gospodarii și membrii familiilor lor sînt îndatorați a nu-și schimba și nici altera portul din regiunea de unde au fost aduși'.

13) În art. 8 trebuie făcută această modificare: 'Ei nu pot părăsi Muzeul și nici încuia gospodăriile în orele de vizitare, în caz... etc'.

14) Cred că regulamentul trebuie supus aprobării Majestății Sale Regelui, care conform art. 3 din legea Uniunii Fundațiilor Culturale Regale este conducătorul acestor Fundații.

Și mai cred că mai înainte de a-i supune spre aprobare regulamentul, sau concomitent cu această supunere, trebuie să se obțină autorizarea de a transforma actuala expoziție în Muzeul Satului Românesc; așezământ de mare importanță, care va necesita și cheltuieli simțitoare.

Dacă regulamentul va fi aprobat, atunci el va trebui publicat în Monitorul Oficial cum dispune art. 13 din legea Uniunii Fundațiilor. El va deveni obligatoriu, adică va intra în vigoare de a doua zi după publicare.

Aceasta va trebui să se spună prin articolul unic de sub capitolul VI al dispozițiilor tranzitorii.

14) Mai notez că în cuprinsul regulamentului nu se arată ce studii sau ce pregătire să aibă cel ce va fi numit administrator al Muzeului".

În condițiile războiului, la care am făcut deja trimitere în paginile acestui capitol, conducerea Muzeului Satului și-a înțeles corect menirea. Astfel, faptul că în casele din Șoseaua Kisseleff erau adăpostiți refugiați, n-a condus la întreruperea activităților curente. În acest sens directorul general Octavian Neamțu se adresa primăriei Capitalei, prin adresa nr. 861/29 martie 1941, precizînd situația exactă a celor 22 de case. Dintre acestea, 15 erau locuite de personal și de refugiați, restul de șapte fiind libere. Ultimele nu puteau adăposti pe nimeni întrucît aveau interioare foarte bogate, iar aranjamentul interior, păstrarea și expunerea obiectelor trebuiau menținute într-un anumit stil, pe care nu-l recunoștea decît un gospodar din regiunea de unde fusese adusă casa. În consecință, expunerea obiectelor și vizitarea caselor nu era obstrucționată de nimic.

Prin adresa administrației Muzeului Satului din 19 august 1940, Fundația Regală era înștiințată că un număr de 18 refugiați din Basarabia și nordul Bucovinei au fost propuși spre a fi găzduiți în casele de aici. După depășirea momentelor de derută, conducerea muzeului a intervenit pe lângă Comisariatul General al Refugiaților. Reamintind că muzeul înțelesese necesitatea adăpostirii mai multor familii de refugiați, era punctată totodată ideea că aceasta nu putea fi decît trecătoare. Întrucît se

intenționa ca să se redea Muzeului Satului scopurile inițiale, iar casele erau "obiecte... de cea mai mare valoare națională", Comitetul General al Refugiaților era rugat să ia măsuri în vederea "așezării definitive a familiilor care sunt adăpostite acolo, în locuințe adevărate, întrucât ele nu vor mai putea ocupa casele de muzeu, în care locuiesc acum".

Interesantă din multe puncte de vedere este prezentarea a ceea ce s-a dorit a fi Muzeul Satului și care era situația după cinci ani, e adevărat însă foarte denși. Pentru aceasta vom apela la două elemente care vorbesc de la sine. Primul este un raport al Directorului General al Muzeului adresat, la 20 aprilie 1936, regelui Carol II:

"Majestate,

Fundația Majestății Voastre este în curs de executare a lucrărilor necesare pentru înjghebarea Muzeului Satului Românesc.

Planul general al lucrării cuprinde:

a) Un număr de 29 gospodării complet încheiate, cu toate caracteristicile lor și toată zestrea lor interioară. Dintre acestea 14 sunt originale, demontate la fața locului și reconstruite bucată cu bucată, în Muzeu, iar restul sunt reconstituiri credincioase.

b) O biserică maramureșeană.

c) Un număr de cinci mori de vânt, o moară de apă, o piuă, o cherhana, un teasc de oloi, o povarnă, un scrînciob.

d) O reconstituire a unei clopotnițe bisericești, cu două mari săli anexe, în formă de arhondaric, una servind drept sală de expunere a materialului științific și artistic corespunzător unui Muzeu al Satului, iar cealaltă servind drept un model de Cămin Cultural și Birou al Muzeului.

Ne îngăduim să prezentăm în anexă planul amănunțit și stadiul actual al acestor lucrări:

Fundația Culturală Regală Principele Carol a primit din partea Municipiului București o subvenție de 2.000.000 lei pentru acoperirea cheltuielilor acestui Muzeu. Această sumă s-a dovedit însă insuficientă și de aceea am cerut Primăriei Municipiului București să acorde un supliment de un milion, necesar pentru ducerea la bun capăt a lucrărilor începute. Pînă la încasarea acestei sume, supunem Înaltei aprobări a Majestății Voastre cererea de a ni se îngădui să avansăm această sumă din fondul de rezervă a Fundației Regale, recuperarea ei fiindu-ne garantată prin taxele de intrare pe care Fundația le va încasa deosebit pentru acest Muzeu al Satului.

Al Majestății Voastre prea supus și devotat servitor, Director General /ss/^{m17}.

Cel de-al doilea document invocat este adresat tot de directorul

¹⁷ *Ibidem*, dosar 81/1936, f. 84-85

general al Muzeului Satului, Ministerului Propagandei Naționale. Iată reproducerea sa integrală:

"Domnule Ministru,

Fundația a construit Muzeul Satului din 38 gospodării românești autentice. Acestea au fost aduse din diferite regiuni ale țării, ca înfățișări întregi ale civilizației noastre țărănești. El a urmărit:

1) Să lămurească pentru străini și pentru români care este stilul civilizației noastre țărănești, care este organizarea și compunerea gospodăriei, care este stilul arhitectonic, determinat și de materialul mediului înconjurător - care este portul, găteala interioarelor etc.

2) Să înlesnească celor care nu pot călători în țară intuirea aspectului variat al acestei civilizații, în această sinteză de frîntură autentică, și cu deosebire tineretului școlăresc.

3) Să înlesnească cercetătorilor studiul civilizației satești, urmărind în obiectele acestui Muzeu legătura strînsă dintre viața spirituală și cea materială a oamenilor de la sate.

4) Să colaboreze cu Departamentele de specialitate la participarea României în diferitele expoziții internaționale, unde elementele din vechea civilizație țărănească au dobîndit, în toate prilejurile, cele mai multe dovezi de admirație și standurile respective cele mai înalte distincțiuni, constituind astfel, prin dovada unității și originalității civilizației noastre țărănești, temeiul justelor noastre revendicări naționale.

5) Să cultive, prin acest prilej de cunoaștere, dezvoltarea conștiinței și mîndriei naționale, ceea ce dovedește, cu totul plastic, însemnările miilor de români care au trecut prin acest Muzeu. Însemnările străinilor constituie documentul cel mai temeinic pentru justificarea rostului adînc al acestui Muzeu și pentru valoarea deosebită a elementelor care îl compun.

Toate aceste scopuri au fost realizate și ele continuau încă să alcătuiască terenul unui program de lucru prin care Fundația urmărește desăvîrșirea acestei opere.

Muzeul păstrează, aici în Capitala Țării, gospodării din ținuturile românești din nou robite dominației străine:

a) Biserica din lemn de la Dragomirești - Maramureș, din chiar cuibul descălecătorului de țară Dragoș Vodă.

b) Gospodăria, în întregime cioplită cu securea, din stejar secular la Moisei - Țara Oașului - și dat exemplar unic de gospodărie românească.

c) Gospodării din Cîmpanii Bihorului, din Dobrogea, din Bucovina, din Basarabia...

Toate aceste elemente capătă astăzi valoarea unui altar robit, la care românii vor trebui să se închine, pentru a recăpăta forța întăritoare în

lupta reîntregirii noastre naționale.

Cum, în clipele de restriște ale refugiului, Fundația a înțeles să contribuie și ea la ceva din eforturile de ajutorarea celor pribegi, a oferit adăpost provizoriu în aceste case din Muzeul Satului unui număr de 20 de familii de refugiați din Basarabia.

Adăpostirea lor provizorie în Muzeul Satului a prilejuit denaturarea caracterului acestui Muzeu și l-a împiedicat să funcționeze mai departe, deși scopurile pentru care a fost construit:

A expus toate așezările la deteriorări prin uz;

A anulat putința vizitării Muzeului de către public;

Pentru ca acest Muzeu să poată fi redat în întregime scopului său social, științific și național pentru care a fost alcătuit, vă rugăm, Domnule Ministru, să acordați Fundației sprijinul Dumneavoastră binevoitor, pentru ca:

1) Să se dea refugiaților din Muzeul Satului adăpost definitiv în clădirile destinate acestor scopuri, prin Comisariatul General asupra căruia cade această sarcină.

2) Să se acorde Fundației o subvenție de 40.000 lei, pentru dărîmarea și înlăturarea imediată a construcțiilor adăugate Muzeului, cu prilejul expoziției textile.

3) Să ajutați realizarea integrală a programului stabilit de Fundație, pentru ca Muzeul Satului să realizeze pe deplin toate scopurile noastre.

Primiți, vă rugăm, Domnule Ministru, expresia deosebitei noastre considerații¹⁸.

Gazdă primitoare a refugiaților din Basarabia și nordul Bucovinei, Muzeul Satului s-a situat pe aceleași coordonate și în privința românilor obligați să se evacueze din nord-vestul Transilvaniei după 30 august 1940. De altfel, la sediul Muzeului s-a înființat, la 19 aprilie 1942, cu prilejul Adunării Generale a refugiaților din Nord Vestul Ardealului, un Cămin Cultural așezat sub egida Fundației Regale¹⁹.

¹⁸ *Ibidem*, dosar 14/1941, f. 36-37

¹⁹ Iată procesul verbal încheiat cu acest prilej:

„Astăzi 19 aprilie 1942 subsemnații refugiați din nordul Transilvaniei ne-am întrunit în Adunare Generală la Muzeul Satului Românesc din Șoseaua Bulevardul Regele Mihai I nr. 22, în urma convocării ce s-a făcut de către comitetul de inițiativă.

Scopul adunării a fost de a înființa un cămin cultural pentru refugiații din nordul Transilvaniei care să activeze în cadrul Fundației Culturale Regale „Regele Mihai I”.

În urma discuțiilor ce au avut loc, adunarea a aprobat în unanimitate înființarea acestui cămin cultural.

Scopul acestui cămin este de a aduna la un loc pe frații noștri refugiați din Nordul Transilvaniei pentru unificarea gândurilor și pregătirea sufletească în ceea ce privește

Pentru a încheia excursul nostru în lumea Muzeului Satului Românesc considerăm interesantă consemnarea - fără a intra în detalii - unui moment de cumpănă legat de pretențiile Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale. Organismul, prezidat de Maria Antonescu, soția dictatorului militar al României, a încercat să preia terenul pe care se afla "satul românesc" în custodie. În acest sens, la începutul lui 1942²⁰, Maria Antonescu se adresa Primarului General al Capitalei făcându-i cunoscut că "Domnul Mareșal Antonescu dorește ca 'satul românesc' din Parcul Națiunii (fost Regele Carol II), să fie pus la dispoziția Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale, pentru a se înființa ateliere de țesătorie, cămine de zi pentru copii etc.

Astfel fiind, vă rugăm Domnule Primar General, să binevoiți a

orice problemă legată de interesele fraților noștri de care sîntem vremelnic despărțiți și de drepturile noastre istorice asupra provinciei și locurilor părăsite; de-a le veni în ajutor sub orice formă celor bolnavi și lipsiți; de-a ajuta la opera de educație a tuturor și îndeosebi a tineretului care se găsește fără părinți și de a ajuta cît mai mult la opera de reconstrucție a Țării începută de Conducătorul nostru Mareșalul Ion Antonescu.

S-a ales următorul comitet de conducere:

Președinte de onoare: dr. Eugen Nicoară, Mureș

Președinte: locotenent colonel Ioan Roșu, Mureș

Director: Iustin Handrea sub rezerva aprobării Fundației Culturale „Regele Mihai I”

Secretari: Mustată Alexandru, Mureș și Ionescu I. Victor, Năsăud

Casier: Aron Cotruș, Mureș

Membri:

Dr. Ulmeanu, Sălaj

Goia I., Sălaj

Popa Ioan, Someș

Mihalea Gheorghe, Satu Mare

Dumitru Petru, Maramureș

Isac Victor, Hunedoara

Trifu Sînziana, Năsăud

Truță Nicolae, Mureș

Vasile Netea, Mureș

Dr. Bogdan Romul, Mureș

Sîrca Dumitru, Sălaj

Ticlă Ioan, Maramureș

Ignatiuc Gheorghe, Someș

Iuga Vasile, Maramureș

Boles Ioan, Sălaj

Anton Cosbuc, Năsăud

Cenzori:

Bilț Ioan, Maramureș

Stroia Octavian, Cluj, sub rezerva aprobării Fundației Culturale (*ibidem*, dosar 24/1942, f. 5)

²⁰ Documentul este înregistrat la Consiliul de Patronaj al Operelor Sociale cu nr. 865/1942 și este nedatat, dar din alte dosare rezultă luna aprilie (*ibidem*, f. 8)

dispune să se îndeplinească de urgență formele legale pentru trecerea acestui sat românesc asupra Consiliului de Patronaj".

În consecință, primarul Bucureștiului, generalul C. Florescu, îl va informa pe Directorul General al Fundațiilor Regale de situația creată printr-o adresă care poartă ștampila foarte urgent, din 28 aprilie 1942:

"Avem onoare a vă înainta în copie adresa nr.165/942 a Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale, înregistrată la această Primărie sub nr. 2258/373 A/942, rugându-vă să binevoiți a dispune soluționarea ei, întrucât construcția 'Satul Românesc' din Parcul Națiunii aparține acelor Fundații"²¹.

Din fericire, documentul poartă o însemnare din 9 mai 1942, din care aflăm că în urma comunicării verbale a lui Anton Golopenția, director în Consiliul de Patronaj, se renunța la cerere.

Arhivele Generale ale Statului – Filiala Municipiului București, Fondul Fundația Culturală Regală „Principele Carol” păstrează numeroase documente din care putem avea o imagine a evoluției acestui Muzeu al Satului Românesc. Exercițiile școlii sociologice ale lui D. Gusti au putut fi puse în practică de această instituție culturală care a oferit susținere societății tradiționale supusă proceselor capitaliste înnoitoare într-un ritm rapid. Documentele ne oferă aspecte cu totul inedite privind istoria Muzeului Satului din anii '40, când respectiva instituție a primit „valoarea unui altar robit”.

DONÉES D'ARCHIVE CONCERNANT LE MUSÉE DU VILLAGE DE BUCAREST Résumé

Musée du village du Bucarest este situé dans le cadre pitoresque du Parc Herăstrău, au coeur de la capitale de la Roumanie. Sur une superficie de 15 hectares, ce musée a été réalisé en 1936 à la suite de recherches sociologiques conduites par le professeur Dimitrie Gusti (1880-1955). Les documents qui se trouvent dans les Archive Generale du Bucarest presentent l'histoire du cet musée.

²¹ *Ibidem*, f. 7

Fundația Culturală Regală
„REGELE MIHAI I”
INTRARE No. 3754
1941 Luna Aprilie Ziua 2

Ina Șotulea
la comand J.G. - Muzeul
Satului *aprobarea* *proiectului*

A V I Z

proiectului de regulament pentru "Muzeul Satului Românesc".

Art. 1. Din cuprinsul proiectului de regulament pentru "Muzeul Satului Românesc", constat că se intenționează să se transforme actuala expoziție a satului românesc din Sos. Kiseleff No.22 București, într'un așezământ permanent de cultură și propagandă, ce va necesita investiții de capital și adunare de obiecte de mare valoare națională și documentară.

Aceasta mă determină să atrag din nou atențiunea că terenul pe care au fost reconstruite casele aduse din diverse regiuni ale țării, pentru a înfățișa la un moment dat un sat românesc, nu este proprietatea Fundației, ci a Municipiului București.

Fundația a putut să-și dea ^{seama} despre acest adevăr juridic acum doi ani, când Primăria Municipiului a desfășurat câteva clădiri, mori de vânt, o salhana și un scrânciob, toate cu totul caracteristice, uzând de dreptul său de proprietate.

Prin urmare, pășirea la crearea Muzeului ce, atât de fericit, se intenționează, fără a se fi obținut donarea de către Municipiu a suprafeței necesare Muzeului, ar fi plină de riscuri și ar putea da impresia neprevăderii.

De aceea, paralel cu perfectarea regulamentului, sau mai bine, după perfectarea lui, dar mai înainte de a fi pus în aplicare în ceea ce privește noile investiții, să se efectueze trecerea terenului necesar din patrimoniul Municipiului în cel al Fundației.

2) Regulamentul în întregimea lui este bine alcătuit, a-fără de câteva imperfecțiuni tehnice, de unele neprecizări și unele omisiuni, pe cari le voi indica în cele ce urmează.

de către
muzeul
reședință
de la

8

3) In capitolul relativ la scopul Muzeului:

a) Punctul a cred că ar fi mai bine să fie împărțit în trei puncte:

- a) Să ușureze cunoașterea științifică a vieții satelor românești;
- b) Să ajute la răspândirea dragostei de viață țărănească în mijlocul publicului românesc;
- c) Să dea posibilitate vizitatorilor străini să cunoască specificul românesc.

* b) Punctul b nu este la locul său sub capitolul scopurilor Muzeului - el trebuie trecut sub capitolul II al organizării Muzeului.

* c) Punctul c, devenit punctul d, trebuie precizat: este vorba în el de un inventar de documente, sau de documente cuprinse, pentru ușurința căutării lor și pentru control, într'un inventar.

d) Punctul final al acestui capitol (punctul g) credem că ar trebui scos din regulament, editarea cataloagelor științifice și publicațiilor de specialitate rămânând în seama Fundației - Direcția Publicațiilor - Direcția aceasta urmând să cuprindă pe toți specialiștii publicațiilor. La regulament nu se vorbește năceri de acești specialiști, pentru că ni se pare că ei nu pot fi cuprinși în personalul pentru administrarea interioară (a Muzeului), pentru execu-tarea lucrărilor..., etc., din art.3, de sub capitolul 3.

→ este modificat
și menținut
într-o textul
Regulamentului.
neajută

e) În locul punctului g de mai sus, să se însereze altul în care să se vorbească de biblioteca scop, pentru că la capitolul II art.2, punctul d se vorbește de biblioteca-organizare, aceasta numai dacă nu s'a cuprins biblioteca în "inventarul sistematic de documente" de la cap.I, punctul g sau în "materialul didactic" dela punctul g de sub acelaș capitol.

4) In capitolul II relativ la organizarea Muzeului:

a) între art.2 și 3 trebuie să se intercaleze un articol care să cuprindă ceea ce s'a scos din art.1 de sub cap.I și anume:

Art.3.- Muzeul va aduna și va conserva toate obiectele și documentele... etc. (se vor copia în întregime cele două aliniate ale punctului b de sub cap.I).

3

St. neamtu

b) La art.3, aliniatul întâi, se poate adăga "cum și prin obiecte lucrate în Muzeu".

St. neamtu

c) Aliniatele 2, 3 și 4 ale actualului art.3 trebuie să formeze un articol aparte (art.5), fiindcă cuprind ceva distinct de ceea ce cuprinde aliniatul întâi.

St. neamtu

d) La art.4 (devenit art.6), se va intercala între aliniatul 1 și 2, aliniatul următor:

"Un registru similar se va păstra la Serviciul Bunurilor Fundației, în care se vor opera, ca și în registrul general ținut la Muzeu, orice intrare sau scoatere de obiecte din inventar".

St. neamtu

e) În aliniatul 2 al punctului a de sub art.4 se vorbește de "direcțiunea Muzeului" care trebuie să evalueze în cazuri diferite obiectele intrate în Muzeu. Regulamentul nu vorbește nicăieri de o direcțiune a Muzeului, ci numai de un administrator al lui. Prin urmare trebuie înlocuit "direcțiunea", prin "administratorul". Credem însă că evaluarea ar trebui să o facă o comisiune, pentru mai multă garanție a unei juste evaluări.

Alina și dau cu înțeles.

St. neamtu

f) Art.6 trebuie completat astfel:

"Intregul inventar al Muzeului va fi asigurat de Fundație, contra incendiilor". Muzeul nefiind persoană juridică, nu poate să se asigure singur.

St. neamtu

5) Numerotarea articolelor de sub cap.III și cele ce urmează, trebuie schimbată și anume, ea trebuie făcută în continuare, cum s'a procedat în primele două capitole. Astfel art. întâi de sub cap.III trebuie să poarte numărul 7 (sau cel ce va reveni la numerotarea finală).

St. neamtu

6) Redactarea punctului g de sub art.2, cap.III trebuie inversată: "Aduce la cunoștința Fundației culpele personalului sau locuitorilor Muzeului, propunând, motivat, pedepșirea sau îndepărtarea lui".

St. neamtu

7) La punctul h propunem următoarea intercalare: La începutul fiecărui an întocmește, împreună cu contabilul Fundației, un proiect de buget....

St. neamtu

8) Cred că la art.5 al.I ar trebui intercalate următoarele cuvinte subliniate: "Adm.este autorizat, în limita prescripțiilor acestui regulament, să ia dispozițiuni, cum să-și facă regulamente speciale, pe cari le va supune aprobării direcției Fundației, privitoare:....

St. neamtu

...ale Muzeului, administrativ
...aprobate de Fundație, orice cheltuieli
...în libertate de leca; orice cheltuieli
...în scopul Muzeului pot fi făcute numai
...aprobate de Fundație.

10) Aliniatul 2 al art.1 de sub cap.IV, privitor la fondul bănesc al Muzeului, care începe cu "taxa de intrare poate fi hotărâită.... etc.", trebuie suprimat, pentru că este cuprins în art.4 de sub același capitol.

11) În loc de "locuitorii" din art.3 de sub cap.V trebuie pus "gospodarii", pentru că aceasta este expresia folosită în cap.III în care se vorbește de personalul Muzeului.

12) Cred că este bine să se intercaleze între art.2 și 3 de sub cap.V următorul articol:
"Gospodarii și membrii familiei lor sunt îndatorați a nu-și schimba și nici altera portul din regiunea de unde au fost aduși".

13) În art.8 trebuie făcută această modificare: "Ei nu pot conduce Muzeul și nici încuia gospodăria în orele de vizitare. În caz... etc.

14) Cred că regulamentul trebuie supus aprobării M.S.Rege-lui, care conform art.3 din legea Uniunii Fundațiilor Cultu-rale Regale este conducătorul acestor Fundații.
Și mai cred că mai înainte de a-i supune spre aprobare regulamentul, sau concomitent cu această supunere, trebuie să se obțină autorizarea de a transforma actuala expoziție în Muzeul Satului Românesc, așezământ de mare importanță, care va necesita și cheltuieli simțitoare.

Dacă regulamentul va fi aprobat, atunci el va trebui publicat în Monitorul Oficial cum dispune art.13 din legea Uniunii Fundațiilor. El va deveni obligator, adică va intra în vigoare de a doua zi după publicare.

Aceasta va trebui să se spună în articolul unic de sub cap.VI al dispozițiilor tranzitorii.

14) Mai notez că în cuprinsul regulamentului nu se arată ce studii sau ce pregătire să aibă cel ce va fi numit admi-nistrator al Muzeului.

St. neamtu

St. neamtu

...de la în
...aprobare
...comitet
...cu o serie
...medicină și
...de la un dact
...indată, în
...activității și
...de la
...aprobarea activi-
...într-o formă
...născă aceste
...activități și
...de la aprobarea
...născă, comite de legisla
...leziuni neamtu

CONSILIER JURIDIC

Eug. Ionescu Cluj

5681

D.G.

D-Sale
Doamnei Aretia TATARASCU
Președinta Societății Naționale
Ortodoxe a Femeilor Române
Muzeul Satului
Sos. Kisseleff
Loco

Doamnă Prezidentă,

Primind în numele Domniei-Voastre și al Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române, adresa de a vă pune la dispoziție casa Bihor de la Muzeul Satului pentru organizarea birourilor Expoziției Textilelor, avem plăcerea să vă încunoștințăm că această casă vă stă la dispoziție.

Profităm de acest prilej să vă aducem la cunoștință că până azi n'am primit nicio comunicare scrisă sau verbală în privința celor stabilite în ziua când v'am însoțit la vizitarea Muzeului, adică: construirea unei case basarabene și alta dobrogene (de pe Valea Dunării) după modelele alese de Fundație, apoi reparațiile clădirilor și tot ce este de păstrat sau de amenajat potrivit planului inițial al Muzeului aprobat de Majestatea Sa.

Deasemenea, dorim să știm când trebuie evacuat "Muzeul Satului" în vederea dărâmării. Fără a mai aștepta și comunicarea scrisă, am delegat totuși pe dl. prof. H.H. Stahl, Inspector la Fundație și care a luat parte la organizarea Muzeului, să fie la dispoziția d-lui Arhitect Cantacuzino pentru măsuririle necesare.

Primiți, Doamnă Prezidentă, asigurarea înaltei noastre stime.

DIRECTOR GENERAL

(4) M. Cules

Seful Serviciului

București II, 7 Martie 1940
Soseaua Kiselef 22

1940

FUNDAȚIA CULTURALĂ REGALĂ
"PRINȚELE CAROL"

Recomandat ca
persoană morală și
juridică. Scutită de
plata taxelor de
stampă și înregistrare și taxele poștale prin legea publicată în Monitorul Oficial No. 85/933

ZEUL SATULUI ROMÂNESC

Telefon: 5.19.24

Nr. 68

N. R. G.

D-Sale
D-lui Director General al
Fundatiei Culturale Regale
"Principele Carol"
str. Irtina Nr. 8
L. P. C.

Domnule Director General,

Vă rog să-mi îngăduiți-deși n'ași fi vrut să vă tur-
nar ca cereri poate oboșitoare ale Muzeului Satului Românesc-
să vă supăr cu o chestiune veche.

Unul din actualii inspectori ai Fundației, pleacă în
străinătate și v'ași ruga foarte mult să apreciați dacă nu
cumva acuma s'ar putea satisface cererea acestui Muzeu, pen-
tru acordarea permisului C.F.R. gratuit, fiind astăzi mai
mult ca oricând necesar pentru nevoile Muzeului și achizițio-
narea obiectelor cu posibilitățile ce ne li dă Expoziția Tex-
tilelor Naționale și Primăria Municipiului București.

Vă rog să fiți încredințat, Domnule Director General,
că acordarea acestui permis va contribui la realizarea unei
serii întregi de lucrări utile atât Muzeului cât și Funda-
ției Culturale Regale "Principele Carol".

Nădăjduind la satisfacerea acestei cereri, vă rog să
binevoiți a primi, Domnule Director General, asigurarea celor
mai devotate sentimente.

D-LEA DIRECTOR MUZEULUI SATULUI ROMÂNESC

Haradalea

aveți permisiunea de a trimite în continuare în muzeul satului românesc

Cel al fr. Nesimțitor

aveți permisiunea de a trimite în muzeul satului românesc

aveți permisiunea de a trimite în muzeul satului românesc

aveți permisiunea de a trimite în muzeul satului românesc

DAȚIILE CULTURALE REGALE
DIRECȚIA ADMINISTRATIVĂ

RADA LIPSCANI, 18-20 — ETAJ I.
TELEFON 5-3777

4411

No. E.S.

București, III 12 Iulie 1940

Recunoscut ca
prescripție morală
și juridică. Scutit
de plata taxelor
de timbre și înre-
gistrare și taxele
postale prin legea
publicată în „Mo-
nitorul Oficial”
No. 86/933.

S I R E ,

Respectuos îmi permit a ruga pe MAJESTATEA VOASTRĂ să binevoiască a decide dacă nu este cazul ca Fundațiile Re-gale să pună la dispoziția țăranilor meseriași (olari, ciop-litori în lemn, dregători de covoare, cojocari, etc.) refu-giași basarabeni și bucovineni, gospodăriile din "Muzeul Sa-tului" dela Sosea, urmând ca din produsul meseriei lor să se poată întreține.

Sunt S I R E , al MAJESTATEI VOASTRE prea supus și prea plecat servitor.

DIRECȚOR ADMINISTRATIV,

Constantescu

13

DE CREDIT A MESERIAȘILOR
SOCIETATE ANONIMĂ
și deplin vărsat Lei 300.000.000
TELEFON: 5.27.50
Dir. G-lă 5.27.60

București, 24 Iulie 1940. 13
Bulet. Carol I. No. 4 at. 1
Căsuța Poștală No. 244

No. 7110 - D. J. J. J.

la Buletinul Regal
"PRINCIPELE CAROL"
13044
Luna Iulie Ziua 29

O n o r

DIRECTIUNEA FUNDATIILOR REGALE
"PRINCIPELE CAROL"

L o c o
Str. Latină No. 6

Fiind informați că la Muzeul Satului din
expoziția "Luna Bucureștilor" se află adăpostiți mese-
riași români refugiați din Basarabia și Bucovina, vă
rugăm să binevoiți a ne înainta un tablou de numele și
situația lor pentru a-i înzestra cu unelte și mașini
și a-i sprijini să-și refacă atelierelor.

Am să scriu J. J. J.
pentru a se
le îndeplinească
Tratatul de
care se atasează

Sănătate !

BANCA DE CREDIT A MESERIAȘILOR

Am
29.6.40
[Signature]

22 - VIII - 1940

D. Neamtu
cu rugare se repune
J. J. J. Borsari
și Medicul B. J. J.

24 Aug. 1940

la îndreptarea
cu întocmirea tabloului de meseriași,
și cu aducerea la îndeplinire a propunerii
făcute de Banca de credit a meseriașilor.
precum ne-ați

14

FUNDAȚIA CULTURALĂ REGALĂ
"PRINCIPELE CAROL"

SERVICIUL SOCIAL

MUSEUL SATULUI ROMÂNESC

Telefon: 5.19.24

Nr. 112

N. R. G.

București 11, 12 Tonia 19 40
Soseaua Kisselef 22

Recunoscută ca
persoană morală și
juridică. Scutită de
plata taxelor de
stampă și înregistra-
re și taxele poș-
tale prin legea pu-
blicată în «Moni-
torul Oficial» No.
84933

FUNDAȚIA CULTURALĂ REGALĂ
"PRINCIPELE CAROL"
MUSEUL SATULUI ROMÂNESC
Nr. 112
10 Luna Iunie 1943

*La Serviciul Social
București
în cinste*

Director General al
Fundatiei Culturale Regale
"Principele Carol"
Bucuresti Nr. 8
Soseaua Kisselef

Domnule Director General,

Terenul, pe care este asezat Muzeul Satului Ro-
mânesc al Fundatiei Culturale Regale "Principele
Carol", precum și porțiunea de teren cedat tot de că-
tre Primăria Municipiului București, în schimbul te-
renului din fața Palatului A.S. Regale Principesa E-
lisabeta, nu are nici o situație juridică și în afară
de o înțelegere verbală între conducătorii Primăriei
și Fundației, nu există nici macar o confirmare scri-
să a cederii acestui teren.

Intrucât de mai multe ori actualul Primar Gene-
ral al Municipiului București d-l general Dombrovsk
și - a d a t consimțământul, vă rugăm să binevoiți
a se interveni pentru întocmirea formalităților leg-
le de cedare, de către Primăria Municipiului Bucure-
ști Fundației, a terenului cedat de acest Muzeu.

S a n ț a t e !
Handașcu

Ad-tor Muzeului Satului Românesc,

9977

18

58

Expoziție

D-Sale
D-lui Secretar General al
O.E.T.R.
52, Cl.Victoriei
LOCO

Domnule Secretar General,

Fundația Culturală Regală "Principele Carol", din înaltul ordin al Maestății Sale Regelui, organizează la Muzeul Satului Românesc, ca și în 1934 și 1935, o Expoziție menită să înfățișeze activitatea celor 50 de Echipe Regale Studentești, care au lucrat în vara anului acestuia.

Cum această expoziție are un caracter demonstrativ și educativ pentru toți acei cari se interesează de ridicarea culturală a satelor noastre și cum ea se adresează - în primul rând - conducătorilor celor aproape 2.000 de Cămine Culturale ale noastre, dorința Maestății Sale Regelui este ca ea să fie vizitată de cât mai mulți dintre acești conducători și foști echipieri.

De aceea vă rugăm, Domnule Secretar General, să ne dați prețiosul D-Voastră sprijin, obținând pentru noi o serie de bilete de tren gratuite, cu ajutorul cărora noi să putem aduce la București, un număr de 2.000 de conducători de Cămine și echipieri.

Expoziția noastră se va inaugura la începutul lunii Decembrie, în prezența Maestății Sale Regelui.

În nădejdea că și de astădată veți fi alături de noi la o lucrare, care știm că și D-Voastră vă este scumpă, vă rugăm să primiți, Domnule Secretar General, încredințarea deosebită stime ce vă păstrăm.

DIRECTOR GENERAL

Seful Serviciului

H

15

12403

Onor.
Ministerul Propagandei Naționale
Ministerul Administrației Comerciale
Oficiul Național Cinematografic
Loco
Str. Wilson, 8

La adresa D-vs cu Nr. 3888 din 11 Septembrie a.c. avem onorarea a vă comunica că, Fundația aprobă vizitarea și filmarea Muzeului Satului Românesc din B-dul Regele Mihai I, 22, în vederea realizării filmului "Orele Bucureștiului".-

/DIRECTOR GENERAL,

Neacatu

Șeful Serviciului,

18

Fond 10. Biblioteca Regală
„REGINA ELIZABETA I“
INTRARE No. 1-1443
19 42 Aug. 7

REFERAT

La sesiunile organizate de Căminul Cultural al Refugiaților Ardeleni, de la Muzeul Satului Românesc, se prezintă mulți țărani și țărance refugiați, cu poezii compuse de dânsii, cari le recită public, stârnind viu interes pentru cei prezenți. (Anexez una ce s'a recitat Duminică 2 Aug. 1942.-)

Drept recompensă pentru cele mai bune lucrări de felul acestor propun să li se dea din partea Fundației un mic cadou (Cărți de rugăciuni, revista Albina, etc. etc.) -

Pentru acest scop vă rog să binevoiți a-mi aproba următoarele:

20	bucăți	carte de rugăciuni,
15	"	cartea Satului, diferite,
50	"	revista Albina.

Totodată rog să se aprobe pentru acest Cămin în mod gratuit 300 bucăți "Carnet de Membru"

București 7 August 1942.-

Dr. Ion Chelbăreanu

Notă
14950

București, 22 Februarie 1941

ATORUL IV VERDE
CABINETULUI
SERVICIUL SECRETARAT

Fundatia Culturala Regala
"REGELE MIHAIL
INTRARE NO. 1518
1941 - Luna Februarie 24

No. 1518

raspuns se va da numarul cu litere lui

r. II - P41

FONDATIILOR CULTURALE REGALE.

*Cules
pentru a fostari
JH*

Am onoare a vă ruga să binevoiți a ne pune la
dispoziție una clădire din "Expoziția Satului Românesc"
Luna Bucureștilor, fiindu-ne absolut necesară pentru
școala practică de ucenici grădinari înființată de Se-
rele Herăstrău, aceasta până la construirea unui local
propriu.

AJUTOR DE PRIMAR,

Emanuil Hagi Rosco

*raspunsul:
Sunt adus portet refuzat cu familia
a se ca contact cu ad. torul Hagi Rosco
la studiu J. H. Cardalee prind
Jose este vizita la foto locala
decei & printr-o scrisoare
soluția. Au curc*

265 - 5. 2092

4x

No.	Obiectul	Pretul
1.	una Față de masă	194. ✓
2.	un Covor vegetale	504. ✓
3.	patru Ferne de perete	374. ✓
4.	un Prosop	74. ✓
5.	un Covor de perete în lături	604. ✓
6.	una Cuvertură de pat	604. ✓
7.	un Covor vegetale	604. ✓
8.	un Lăicer în lături	604. ✓
9.	un Prostirle	204. ✓
10.	un Covor vegetale	604. ✓
11.	un Prosop lung	144. ✓
12.	una Față de masă	154. ✓
13.	un Prosop lung	144. ✓
14.	un Prosop lung	144. ✓
15.	un Prosop lung	144. ✓
16.	un Prosop lung	144. ✓
17.	una Icoană	204. ✓
18.	un Prostirle	304. ✓
19.	un Covor de lână	404. ✓
20.	una Icoană	204. ✓
21.	una Ieteră.	204. ✓
22.	un Coș	34. ✓
23.	un Prosop lung	144. ✓
24.	una Orle	204. ✓
25.	un Prosop lung	144. ✓
26.	un Prosop lung	144. ✓
27.	un Ciorpac	44. ✓
28.	una Icoană	204. ✓
29.	una Ostie	44. ✓
30.	un Crâșnic	204. ✓
31.	un Voloc	804. ✓
32.	una Cucă	84. ✓
33.	un Păretar	304. ✓
34.	un Covor	404. ✓
35.	un Prostirle	384. ✓
36.	un Covor	504. ✓
37.	un Căovor	604. ✓
38.	un Prostirle de divan	224. ✓
39.	un Covor	604. ✓
40.	un Tol	404. ✓
41.	un Tol	404. ✓
42.	un Păretar	684. ✓
43.	una Oglindă	184. ✓
44.	una Luntre de pescuit	704. ✓
45.	una Pernă	194. ✓
46.	una Pernă	194. ✓
47.	una Pernă	204. ✓
48.	două Calendare	11. ✓
49.	una Ladă de zestre	404. ✓
50.	una Pernă	204. ✓

Report

Total din 1523.7 ✓

Kauca
Tolul
80

1150

D-Sale Domnului
D. I o v
Președintele refugiaților
de la Muzeul Satului.
Loco
Sos.Kiseleff, 22

La adresa D-Voastră din 27 Ianuarie 1941;
Binevoiți a cunoaște că Fundația aprobă
ca controlul refugiaților din Muzeul Satului, să
fie dat Comitetului refugiaților, de sub preșe-
dinția D-Voastră.

Pentru orice cerere de locuință în Muzeul
Satului, se va cere avizul Comitetului, care va
exercita în același timp un control asupra celor
ce locuiesc în el, punându-se astfel capăt scan-
dalurilor provocate de refugiați.

Cu cele mai bune urări de sănătate.

DIRECTOR GENERAL

Culco

Directorul
Căminelor Culturale

de

Onor.
Ministerul Propagandei
Naționale
Lege

Domnule Ministru,

Fundația a construit Muzeul Sătului din 38 gospodării românești autentice. Acestea au fost aduse din diferite regiuni ale țării, ca înfățișări întregi ale civilizației noastre țărănești. El a urmărit:

1) Să lămurească pentru străini și pentru români, care este stilul civilizației noastre țărănești, care este organizarea și compunerea gospodăriei, care este stilul arhitectonic, - determinat și de materialele mediului inconjurător - care este portul, găteala întreprinderilor, etc.

2) Să înlesnească celor cari nu pot călători în țară, înțuirea aspectului variat al acestei civilizații, în această sinteză de frântură autentică, și cu deosebire tineretului școlăresc.

3) Să înlesnească cercetătorilor studiul civilizației satești, urmărind în datele acestui Muzeu, legătura strânsă dintre viața spirituală și cea materială a oamenilor dela sat.

4) Să colaboreze cu Departamentele de specialitate la participarea României în diferitele expoziții internaționale, unde elementele din vechea civilizație țărănească au dobândit, în toate prilejurile, cele mai multe dovezi de admirație și standurile respective cele mai înalte distincțiuni, constituind astfel, prin dovada unității și originalității civilizației noastre țărănești, temelul justelor noastre revendicări naționale.

5) Să cultive, prin acest prilej de cunoaștere, dezvoltarea conștiinței și mândriei naționale, ceea ce dovedește, cu totul plastic, însemnările miilor de români cari au trecut prin acest Muzeu. Însemnările străinilor constituiesc documentul cel mai temeinic pentru justificarea rostului adănc al acestui Muzeu și pentru valoarea deosebită a elementelor cari îl compun.

Toate aceste scopuri au fost realizate și ele continuau încă să alcătuiască temelul unui program de lucru prin care Fundația urmărește desăvârșirea acestei opere.

Muzeul păstrează, nici în Capitala Țării, gospodării din ținăturile românești din nou robite dominației străine:

a) Biserica din lemn dela Dragomirești-Maramureș, din chiar cuibul descălicătorului de țară Dragoș Vodă.

b) Gospodăria, în întregime cioplită cu secura, din stejar secular la Meieți - Țara Oașului - și dat exemplar unic de gospodărie românească.

c) Gospodării din Câmpanii Bihorului, din Dobrogea, din Bucovina, din Basarabia...

Toate aceste elemente capătă astăzi valoarea unui altar robit, la care Românii vor trebui să se închine, pentru a recăpăta forța întăritoare în lupta reînțregirii noastre naționale.

Cum, în clipele de restriște ale refugiului, Fundația a înțeles să contribuie și ea cu ceva la eforturile de ajutorarea celor pribegi, a oferit adăpost provizoriu în aceste case din Muzeul Satului, unui număr de 20 familii refugiați din Basarabia.

Adăpostirea lor provizorie în Muzeul Satului a prilejuit denaturarea caracterului acestui Muzeu și l-a împiedicat să funcționeze mai departe, după scopurile pentru care a fost construit:

A expus toate așteptările la deteriorări prin uz;
A anulat puțința vizitării Muzeului de către public.

Pentru ca acest Muzeu să poată fi redat în întregime scopului său social, științific și național pentru care a fost alcătuit, vă rugăm, Doamnelor Miniștri, să acordeți Fundației sprijinul D-Voastră binevoitor, pentru ca:

1) Să se dea refugiaților din Muzeul Satului adăpost definitiv în clădirile destinate acestor scopuri, prin Comisariatul General asupra căruia cade această sarcină.

2) Să se acorde Fundației o subvenție de 40.000 lei, pentru dărâmarea și înlăturarea imediată a construcțiunilor adăugate Muzeului, cu prilejul expoziției textile.

3) Să ajutoareați realizarea integrală a programului stabilit de Fundație, pentru ca Muzeul Satului să realizeze pe deplin toate scopurile amintite.

Primiți, vă rugăm, Doamnelor Miniștri, expresia deosebitei noastre considerații.

DIRECTOR GENERAL

Seful Serviciului
Inspector

87

Palat

Domnului
Comandant al Corpului de Gardieni Publici
L o c o

Fundația noastră are în Șoseaua Kiseleff No.22 un "Muzeu al Satului" Românesc care ocupă pe malul lacului o foarte întinsă suprafață pe cari sunt multe case țărănești cu toată zestrea lor.

Acest muzeu posedă obiecte de artă țărănească de o foarte mare valoare și națională și materială.

Este vizitat de multă lume care nu poate fi bine supravegheată din cauza lipsei unui personal cu pregătirea necesară.

Apoi în împrejurările actuale este obligație imperioasă ca fiecare parte a Capitalei țării să aibă o pază și o supraveghere permanentă, atentă și făcută de oameni de specialitate.

Până în prezent dvs.ați binevoit a detașa un gardian de noapte, Este prea puțin. Deaceia cu onoare vă rugăm a reinființa pentru paza Muzeului un post de zi și a dubla actualul de noapte.

Fiind vorba de un interes general credem că cererea noastră va fi satisfăcută,.

DIRECTOR GENERAL,

(4) *Luca Saeg*

Seful Serviciului,

96